

Saksframlegg

Saknr.: 2020/83075

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaknr.
Fylkesrådet	19.03.2020	

Vedlegg:

- 1 Vedlegg-1-Trandumskogen

Fredning av Trandumskogen

Fylkesrådets/Fylkesrådets innstilling til vedtak

Fylkesrådet i Viken støtter fredningen av Trandumskogen i tråd med Riksantikvarens brev av 06.02.2020 med vedlegg. Fylkeskommunen har ingen merknader til forslaget til forskrift.

27.02.2020

Camilla Sørensen Eidsvold

fylkesråd for kultur og mangfold

Bakgrunn for saken

Riksantikvaren har i brev av 06.02.2020 sendt ut forslag til forskrift om fredning av retterstedet og tanksskytebanen på Trandumskogen i Ullensaker kommune. Fredningen vil bli gjennomført som en endring av *Forskrift om fredning av statens kulturhistoriske eiendommer* og er reelt sett en oppdatering av Landsverneplanen for Forsvaret.

Formålet med fredningen er å sikre retterstedet og tanksskytebanen som et nasjonalt viktig krigsminne.

Fakta

Fredningen vil omfatte deler av eiendommen gbnr 190/1 i Ullensaker kommune, som vist på kart (se vedlegg). Forvarsbygg står som eier av anlegget.

Fredningen vil skje med hjemmel i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner (kulturminneloven) § 22a, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. VII og forskrift 15. februar 2019 nr. 127 om fastsetting av myndighet mv. etter kulturminneloven § 2 (4).

Problemstillinger og alternative løsninger

Trandumskogen har en sentral plass i historien om den 2. verdenskrig i Norge. Totalt ble 194 personer henrettet i området av den tyske okkupasjonsmakten og lagt i massegraver på stedet. Tanksskytebanen ble anlagt av okkupasjonsmakten under krigen og er den eneste kjente bevarte skytebane av sitt slag. Den inngår som en del av kulturmiljøet på Trandumskogen og har en viktig sammenheng med henrettelsene. Seremoniplassen fra 1970, med et monument utført av billedhuggeren Per Palle Storm, inngår som en viktig del av opplevelsen av Trandumskogen som krigsminne og vil også omfattes av fredningen.

Formålet med fredning av seremoniplassen ved Trandumskogen er å bevare området som benyttes i offisielle og uoffisielle minnemarkeringer for de falne i Trandumskogen. Formål med fredning av tanksskytebanen er å frede en tanksskytebane oppført av okkupasjonsmakten, som dessuten ble brukt til å skjule skytestøy fra henrettelsene. Retterstedet og tanksskytebanen er så tett forbundet fysisk at inngrep i skytebanen vil forstyrre retterstedet.

Det stilles ikke krav til vedlikehold eller istandsetting av tanksskytebanen. Denne er ikke ment å bli noen selvstendig attraksjon og forvaltningen av tanksskytebanen er tenkt å skje i tråd med prinsippene om militærhistorisk landskap.

Et alternativ til frening kan være vern gjennom reguleringsbestemmelser (hensynssone) etter PBL, men dette vil ikke gi like sterkt vern som fredning.

Vurdering

Trandumskogen har vært ansett som fredet gjennom mange år, og blitt skjøttet som om den var det, men det har ikke foreligget noe formelt vern. Fredningen er ment å rette opp dette.

Reelt sett er fredningen en formalisering av forvaltningspraksis gjennom lang tid.

Eventuelt vern gjennom PBL (hensynssone) vil reelt sett innebære et svakere vern enn dagens uavklarte status.

Konsekvenser

Fredningen vil legge begrensninger på fremtidig bruk av anlegget. Allmennheten vil fortsatt ha tilgang til området.

Vedtakskompetanse

Fylkesrådet treffer beslutninger i saker hvor myndigheten ikke er tillagt andre organer gjennom lovgivning eller delegeringsvedtak.